

Bizans İmparatorluğuna Hz. Peygamber (s.a.v.) tebliğ mektubu göndermiş olsa da, Avrupa, Endülüs Emevileri'ne kadar Müslümanların gündeminde pek yer almadı.

Bu nedenle, tarihçilerin, İslam'ın Avrupa tarihini Endülüs Emevi Devleti ile başlatma konusunda ittifak etikleri söylenebilir.

İslam dünyasındaki sayısız siyasi bölünmelere, hatta Moğol işgallerine ve Müslüman imparatorlukların sınırlarındaki dalgalanmalara rağmen Avrupalılar İslam hegemonyasının farkındaydılar.

Yeni fetihlerle sürekli büyüyen ilk İslam devleti, konumu itibariyle daha merkezi olması düşüncesiyle başkentini Medine'den Şam'a taşımıştı. İslam'ın en büyük yayılmasının gerçekleştiği 7. asırda Mağrip'e ilerleyen Müslümanlar, Libya'yı ve Tunus'u fethederek Tunus'taki Kayrevan bölgesini Batı'ya yayılmanın üssü haline getirdi. Aynı yüzyılın sonunda Fas'ı fethedip Atlas Okyanusu kıyılarına ulaşarak kısa bir süre sonra da İspanya'ya geçip Endülüs'ün 800 yıl sürecek öyküsünü başlattılar.

Doğudan gelen ışık, Batıya, ilk İspanya'dan düşmüştü. Küçük akınlar sayılmazsa ilk fetih hareketi 711'de başladı. **Tarik bin Ziyad komutasında yedi bin Berberi'den oluşan Arap ordusu** denizaşırı bir gazaya girişti. Hem güvenli, hem de çekilmeyi imkânsız kılan bir yer olması nedeniyle Capel Kayalığı'na çıktılar. (Capel Kayalığı, bundan böyle Cebel-i Tarık adını aldı, buradan da Batı dillerine Gibraltar olarak geçti.)

Tarik bin Ziyad İspanya'ya çıkar çıkmaz gemileri yaktırarak askerlerinin geri dönme umudunu kırdı. Askerlerine şu tarihi sözleri söyledi: "Arkanızda düşman gibi deniz, önünüzde deniz gibi düşman. Nereye kaçacaksınız? Vallahi sizin için ancak sadakat ve sabır kalmıştır. Düşmanın silahı, teçhizatı ve erzakı boldur. Sizin silah olarak ancak kılıçlarınız, erzak olarak da düşmanın elinden sahip olabileceğiniz vardır."

Tarik bin Ziyad ve askerleri İspanya'ya gireli henüz üç yıl olmuştu ki, tüm İber Yarımadası halifenin topraklarına katılmıştı.

İspanya'nın Müslümanlar tarafından fethi, Müslümanlara göre, Hz. Muhammed (s.a.v.)'in zamanından beri devam edegelen bir gelişmenin normal bir neticesiydi.

Sekizinci yüzyıldan hemen hemen on beşinci yüzyıla kadar İslam Dünyası'nın her alanda Hristiyan Batı Dünyasına üstünlük sağladığı sıkça ifade edilir.

732 yılında Puvatya (Poitiers) ile Tours şehirleri arasında akınlar yapıldı. Ancak Müslüman orduları Şarl Martel tarafından burada geri püskürtüldüler. Bu hadise, dünyada neticesi en kesin olan harplerden biri sayılmaktadır. Öyle ki Avrupa deyimini ilk olarak bu savaşta ortaya çıkmıştır.

Zira sekizinci yüzyılda yaşayan Isadore Pacensis adlı bir papaz, Müslüman ordularını yenen Hristiyanların yeni kimliğini ilk olarak *Europenses* (Avrupalılar) olarak dile getirmiştir. Daha sonra bu deyim yaygın olarak kullanılmaya başlamıştır.

8. yüzyılın ortalarında Endülüs Emevi Devletinin merkezinde hanedan değişikliği oldu. Bu hanedan değişikliğiyle beraber, imparatorluk içinde çeşitli çalkantılar yaşandı. Bir süre sonra ülke bütünlüğü bozulmaya başladı ve 300 yıla yakın hüküm süren Endülüs Emevi Devleti parçalandı.

Bundan sonra Tavaif-i Müluk denilen emirlikler ortaya çıktı. Bu emirlikler ağır vergiler ödeyerek Hristiyan krallıkların korumasına girdiler. Kastilya Kralının Toledo'yu fethetmesi üzerine Müslüman emirlikler, kuzey Afrika'daki Murabıtları yardıma çağırdı. Hristiyanların ilerleyişi bir süreliğine durduruldu. Zamanla emirlikler tek tek ortadan kalktı.

Sadece Nasri hanedanı elindeki Gırnata (Granada) Emirliği varlığını sürdürdü.

Ta ki, kaçanlar dışında Müslümanların tamamının katledildiği 1492 yılına kadar, Halifelerin, emirlerin, bilim ve sanat adamlarının geride bırakmak zorunda kaldığı muazzam eserler, Katolik din mensupları marifetiyle yakıldı. Bu olay, Avrupalı aydınlar tarafından "gece ülkelerinin" en aptalca kültür yağmacılığı" olarak nitelendirildi. 16. yüzyılın başlarında Hristiyan yönetimindeki

"Avrupa İslamı"nın Serüveni

Prof. Dr. İlhan Yıldız tarafından yazıldı.

Pazartesi, 02 Şubat 2015 04:50 - Son Güncelleme Cuma, 18 Mart 2022 01:24

tüm Müslümanlar zorla vaftiz ettirildi. Bir yüzyıl sonra Müslümanların torunları da sürüldü.

Böylelikle Müslümanlar açısından Avrupa fethi trajik bir şekilde sonlandı.

Müslümanların hakimiyeti İspanya'da geriliyorken bile, Türkler sayesinde Doğu Avrupa'ya doğru sürekli yayılıyordu. Bu sebeple Avrupa'nın, kuşatılmışlık duygusundan ve korkusundan hiçbir zaman kurtulamadığını söylemek yanlış olmaz.

İslam devletlerinin dünya üzerinde güçlerini kaybetmesinden sonra Avrupa devletleri ne yazık ki bunları kendi aralarında paylaşıp sömürgeleştirdi. Bundan sonra Avrupa'nın İslam ülkelerini sömürge olarak gördüğünü ve Müslümanlarla -tabir caizse- kedinin fare ile oynadığı gibi oynadığını açıkça görüyoruz.

Diğer bir deyişle Müslümanların yüzü bundan sonra hiç gülmedi.

Avrupa'da yaşayan Müslümanlara gelince onlar ya bir zamanlar bu ülkelerin sömürgesi olan ya da bir zamanlar bu ülkelerle sıkı işbirliği olan ülkelere gelmişlerdi. Bilindiği gibi, Kuzey Afrika'da Fransa, Asya'da ise İngiltere sömürgeci güçtü. Türkiye ise, Almanya ile siyasi ve askeri ilişkiler içine girmişti.

Bir de Avrupa Birliği ülkelerinde yaşayan Müslümanların çoğu, Almanya başta olmak üzere bütün Avrupa'da İkinci Dünya Savaşı sonrası yaşanan ekonomik kriz nedeniyle buraya gelmişti. Nitekim Türk işçiler tam da bu nedenle aileleri ile beraber Avrupa'ya göç ettiler.

"Avrupa İslamı"nın Serüveni

Prof. Dr. İlhan Yıldız tarafından yazıldı.

Pazartesi, 02 Şubat 2015 04:50 - Son Güncelleme Cuma, 18 Mart 2022 01:24

Etnik olarak bakıldığında, Avrupa Müslümanlarının çok çeşitlilik arz ettiği görülür. En büyük grup genelde Kuzey Afrikalılardan oluşan Araplardır. İkinci büyük grup ise bazıları Türkiye'den gelen etnik Kürtlerin de dâhil olduğu Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarıdır. Türkler, büyük ölçüde Almanya'da olmak üzere, farklı oranlarda hemen hemen tüm Avrupa ülkelerinde bulunmaktadır. Üçüncü büyük grup ise Güney Asya-Hindistan bölgesi kökenliler, özellikle de Pakistanlılardır.

Diğer taraftan, dinî inançları ve politik görüşleri nedeniyle baskı gören çok sayıda Müslümanın da Avrupa'ya gelmesine yol açmıştı. Bunların içinde muhalif İslami hareketin sözcüleri, akademisyenler, sanatçılar ve açık fikirli yazarlar bulunmaktadır.

Sonuç olarak; Avrupa, özellikle İngiltere ve Fransa, Arapça gibi farklı diller de dahil olmak üzere pek çok dilde yeni İslami söylemlerin üretildiği ve yayıldığı bir üretim merkezi haline gelmiş oldu.

Bundan rahatsızlık duysa da, bu vesileyle Avrupa şehirlerinin Müslümanlarla dolu olduğunu farketti. Bu keşifle birlikte "Avrupa İslam" ile tanıştı.

Not: Bu yazı makale, köşe yazısı vs. gibi akademik bir yazı değildir. Sadece ders notu olarak kullanılmaktadır..